

# MAGNE RUDJORD

## *As interesting as watching paint dry*

«As interesting as watching paint dry». Like interessant som å se maling tørke. Det er et uttrykk for å betegne noe som svært kjedelig. Uttrykket kommer nok fra noen som aldri har opplevd spenningen ved å vente på at et maleri skal tørke; vil det beholde gløden i fargen, eller vil det dø? En gang malte jeg et landskap som fikk noen tørre flekker. Fargen hadde slått inn, som det heter, og jeg ga det et lag ferniss for å jevne ut forskjellen. Det våte maleriet livnet til, og landskapet fikk en dramatisk dybde det ikke før hadde hatt. Det ble ikke en varig glede for kunstneren, fernissen var av tvilsom kvalitet og tørket opp som gråsnerk. Kjedelig?

Rudjord har gjort seg noen betraktninger rundt Fredrikstad sitt 450 års jubileum:

Ei eik kan bruke fem hundre år på å vokse seg stor. Så kan den stå der å ruve i nye fem hundre år. Så kan den bruke fem hundre år på å dø.

For andre enn eika kan dødsprosessen være den mest interessante, da kan eika gi ly og næring til mange små dyr og organismer.

Fredrikstad er fremdeles i vekstfasen. Står på leirfotter og skjelver, avstivet av utallige trestammer av eik og furu dunket ned i mudderet byen er bygget på. Nå har de gått over til å spunte med stålplater. Vi får se om de er like holdbare som eik.

Byen har visse voksesmerter. Klemte inne mellom forskjellige grener av Glomma begynner det å skorte på arealer, og der man ikke kan bygge mer i bredden eller lengden må man bygge i høyden. Stålmert betong overtar den gamle plankebyen som sjelden gikk over et par etasjer. Nå krever investorene seks, sju og åtte etasjer for å få råd til å gå rundt. De er nok ikke så opptatt av å bruke fem hundre år på å dø, å skape hulrom og friplass for alskens små kryp.

Trestokken var en forutsetning for Fredrikstads første blomstringstid. Først hogde de firkanta stokker og eksporterte på seilskip, så begynte de å sage og lage planker.

Tømmerhuggere, fløtere, sagbruksarbeidere og plankebaroner fikk alle sin del av fortjenesten, litt ujevnt fordelt.

Her er det mange historier å fortelle.

Mennesker og trær har samme DNA. Vi har nesten de samme genene også. Noen forskjeller er det. Trærne har røtter, mennesket har føtter. Sjøpølser blir født med en liten hjerne. Når de svømmer fritt i havet bruker de den til å orientere seg fram til et sted de ønsker å bosette seg. Det første de gjør etter å ha funnet sitt sted er å spise den næringsrike hjernen. De har ikke bruk for den mer.

Mennesket derimot er i stadig bevegelse og er helt avhengig av sin hjerne. Selv om det er enkelte som kan virke som de ikke har det.

Har trærne hjerne? Vi har ikke funnet noen, men de kan i hvert fall snakke sammen. En kanadisk forsker har påvist at bjørk og furu kan kommunisere og dele informasjon og næring. De klarer derimot ikke å snakke med sedertrærne. Mange slags sopp forstår sikkert trærne. At mennesker ikke ennå har lært seg å snakke med dem krever en ekstra innsats.

Som så mange andre tilbringer jeg mye tid med trær. Går tur mellom dem, spiser fruktene av dem, hogger dem opp til ved, bruker møbler og hus laget av dem. Trærne gir oss mat og varme, klær og ly. Sammen med menneskene laget de en by som heter Fredrikstad. Ute på et jorde står en gammel eik og vifter med greinene; Velkommen etter!